

LOUISE DOUGHTY

ULIČKA APPLE TREE YARD

Nominované na cenu Iana Fleminga
za nejlepší triler roka

motto psychotriler

Ulička Apple Tree Yard

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na

www.motto.sk

www.albatrosmedia.sk

Louise Doughty

Ulička Apple Tree Yard – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2016

Všetky práva vyhradené.

Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA a.s.**

motto

LOUISE DOUGHTY

ULIČKA

APPLE TREE

YARD

motto

© Louise Doughty, 2013
Translation © Silvia Šebová 2016

ISBN v tlačenej verzii 978-80-267-0579-6
ISBN e-knihy 978-80-267-0595-6 (1. zverejnení, 2016)

*Pre každého,
kto prechádza okolo s vedomím,
že pravda je iná.*

Tak ako oko, ucho a lakeť, ani genóm v sebe nemá na prvý pohľad zjavný prvok plánu a je plný kompromisov, náhodnosti a rozkladu.

Steve Jones

Keď prechádzame životom, nechtiac pritom často prehliadneme, prepočujeme alebo veci mylne pochopíme iba preto, aby príbehy, ktoré nahovárame sami sebe, dávali zmysel.

Janet Malcolmová

Prológ

Vzdych hustne, napätie stúpa, je priam hmatateľné – nastáva okamih, keď mi postupne dochádza, že sme na celej čiare prehrali. Mladá právnička slečna Bonnardová stojí pred mnou: nízka žena, isto si na ňu spomínaš, gaštanovohnedé vlasy má ukryté pod sudcovskou parochňou. Dáva sa na mňa bez štipky emócií a prehovára ku mne pokojným hlasom. Aj napriek predpísanému čiernemu taláru vyzerá viac atraktívne než zastrášujúco. Vyžaruje z nej pokoj a vzbudzuje dôveru. Po dvoch dňoch na lavici svedkov na mňa doľahne obrovská únava. Chvíľu mi trvá, kým pochopím, že slečna Bonnardová zvolila čas môjho výsluchu celkom zámerne. Sledujúc svoj cieľ sa ma premyslene počas popoludnia zdĺhavo vypytovala na vzdelanie, manželstvo, záľuby. Preskakovala plynule z témy na tému, až som celkom stratila niť, a tak mi v prvom momente ani nedošlo, k akému druhu otázok sme sa nebadane prepracovali. Od nepodstatných informácií sme totiž preklúčkovali k najzásadnejším faktom celého prípadu. Napätie stále narastá, rozpína sa v priestore, čochvíľa dosiahne vrchol.

Hodiny v zadnej časti súdnej siene ukazujú 15:50. V miestnosti je ťažký vzduch a každý vrátane sudcu má nadnes dosť. Sudca na mňa pôsobí príjemne. Celý čas si pozorne robí poznámky, a keď potrebuje viac času a chce, aby svedok spomalil, zdvorilo zdvihne ruku. Tu a tam si vysmrká nos, takže na mňa pôsobí ľudsky, ba až zraniteľne. K právnym zástupcom sa správa prísne, ale porote sa prihovára prívetivým hlasom. Keď sa jedna z porotkýň počas prísahy zakoktala, sudca sa na ňu len zhovievavo usmial, zdvorilo kývol hlavou a povedal:

„Pokoje si doprajte toľko času, koľko potrebujete, madam, nikam sa neponáhľame. Aj porota je zložená zo sympatických ľudí. Tvorí ju pre mňa prijateľná vzorka obyvateľstva s miernou prevahou žien, traja členovia sú černošského a šiesti ázijského pôvodu, veková škála je od dvadsať do šesťdesiat. Človeku sa ani nechce uveriť, že by ho skupina tak neškodne vyzerajúcich ľudí mohla posadiť za mreže, hlavne teraz, keď ich vidím ležérne usadených v pohodlných kreslách. Nesedia tak napružené ako na začiatku procesu, keď ich rozžiarené tváre vďaka nahromadeného adrenalínu prekypovali energiou, lebo si užívali opojný pocit vlastnej dôležitosti. Predpokladám, že ich spočiatku zaskočilo, že pojednávania začínajú najskôr o desiatej ráno, trvajú do obeda a končia až pred štvrtou. Dôvod, prečo je to tak, je nám však už všetkým jasný. Všetko trvá nekonečne dlho, čas sa vlečie, a to je príšerne vyčerpávajúce: proces sa rozbehol a počas jeho trvania nás zo všetkých strán zaplavujú nekonečným množstvom detailov. Všetci sa dusíme pod hrubým nánosom informácií. Povedala by som, že i oni rovnako ako ja stratili kontext a netušia, kam smeruje obhajkyňa svojimi otázkami.

A k tomu všetkému som si vedomá toho, že v oddelenej kóji s dreveným obložením za hrubými tabuľami tvrdeného bezpečnostného skla sedíš na lavici obžalovaných ty: môj spoluobžalovaný. Predtým, než som predstúpila pred súd, sedeli sme bok po boku, hoci nás oddeľovali dvaja členovia ochranky, ktorých medzi nás usadili. Poradili mi, aby som sa ti počas výpovedí ostatných svedkov vyhýbala pohľadom, aby som zbytočne nedráždila porotu, pretože by to mohli vnímať ako prejavy spolupatričnosti. Keď som bola na lavici svedkov, díval si sa na mňa bez výrazu, bez jedinej emócie, a tvoj prázdny pokojný pohľad mi prinášal úľavu, lebo som z neho vyčítala tvoje poslanstvo. Musím byť silná. Viem, že ma túžiš ochrániť pred vyčítavými pohľadmi a padne ti záťažko vidieť ma stáť na pra-

nieri, zraniteľnú, nesúc bremeno všeobecného odsúdenia. Na ľudí, ktorí ňu nepoznajú, možno pôsobí ľahostajne až apaticky, ale ja poznám ten pohľad. Mnohokrát som sa dívala do tvojich zdanlivo chladných bezvýrazných očí a presne viem, čo sa ti odohráva v hlave.

Cítim sa nepríjemne, pretože do pojednávacej miestnosti číslo osem nepreniká ani lúč prirodzeného denného svetla. Zo stropu je osvetlená mriežkovanými neónmi usporiadanými do štvorcov a po bočných stenách sú namontované trúbkovité lampy z mliečneho skla. Neosobné, príliš moderné, sterilné. Protikladom sú pohodlné kreslá čalúnené hrubou zelenou látkou. Vlastne tu nepasuje nič k ničomu. Dôvod, pre ktorý sme dnes tu, životná dráma ľudí, ktorým sa v tejto miestnosti môže zmeniť celý život, je v ostrom protiklade s pompéznosťou súdnych procedurálnych úkonov.

Poobzerám sa po súdnej sieni. Úradník sediaci o jeden rad nižšie priamo pred sudcom má ovisnuté plecia. Susannah stojí na balkóne určenom pre verejnosť vedľa hlúčika študentov, ktorí prišli asi pred hodinou, a obďaleč vidím starší manželský pár, ktorý zjavne s našim prípadom nemá nič spoločné a hľadá len rozptýlenie, pretože je to stále lacnejšie ako lístky na divadelné predstavenie v štvrti West End. Dokonca aj Susannah, ktorej úprimne záleží na tom, aby to so mnou dopadlo čo najlepšie, sa z času na čas zadíva na hodinky a rovnako ako ostatní sa nevie dočkať konca dnešného pojednávania. Nemyslím, že niekto z prítomných ešte dnes očakáva nejaký zásadný zvrat.

„Rada by som sa vrátila niekoľko rokov späť vo vašej kariére,“ povie slečna Bonnardová. „Dúfam, že vám to nebude prekážať.“ Počas celého výsluchu sa ku mne správa až prehnane zdvorilo. To však vôbec neznamená, že mi nenaháňa strach. Hovorí nepríjemne pokojným tónom ako človek, ktorý vie niečo obzvlášť dôležité, niečo, čím sa nás ostatných čoskoro chystá ohúriť. Podľa môjho odhadu je odo mňa takmer o dvadsať ro-

kov mladšia, má po tridsiatke, nanajvýš tridsaťpäť – len o čosi viac ako môj syn či dcéra – a má našliapnuté na hviezdnu kariéru.

Jeden člen poroty, černochoch v strednom veku v ružovej košeli, zazíva na plné ústa. Pozriem sa na sudcu, ktorý takisto bojuje s únavou, no napriek ťažkým viečkam sa snaží sledovať dianie v sieni. Jediný, kto s mierne zamračenou tvárou a so stiahnutým bielym obočím sústredene sleduje každé vypovedané slovo či gesto slečny Bonnardovej, je môj obhajca Robert. Často som sa zamýšľala nad tým, či aspoň on rozpoznal v jej naoko priateľskom hlase blížiaci sa fatálny úder.

„Mohli by ste pripomenúť súdu,“ pokračuje, „kedy ste sa prvýkrát zúčastnili na zasadnutí výboru v budove parlamentu. Kedy to bolo?“

Napriek vypätej situácii pocítim úľavu – to je jednoduchá otázka. Najhoršie však bude nasledovať.

„Pred štyrmi rokmi,“ odpoviem sebaisto.

Mladá žena sa naoko zadíva do svojich poznámok. „Bol to vybraný výbor dolnej snemovne parlamentu...“

„Nie,“ preruším ju, „bol to stály výbor hornej snemovne.“ Ocitám sa na známom území. „V súčasnosti už stály výbor neexistuje, ale v tom čase pracovali v rámci hornej snemovne štyri stále výbory a každý z nich zastrešoval inú oblasť verejného života. Osobne som sa zúčastňovala zasadnutí stáleho výboru pre vedu a oboznamovala som jeho členov s výsledkami výskumu sekvenovania v oblasti mapovania genómu.“

Nenechá ma to ďalej rozvíjať a pokračuje: „Ak sa nemýlim, na Beaufortovom inštitúte ste boli zamestnaná na plný pracovný úväzok, však? Až potom ste sa osamostatnili a začali pracovať na voľnej nohe. Celý názov tejto inštitúcie je Beaufortov inštitút pre výskum genetiky...“

Odklon od témy ma mierne vyvedie z konceptu. „Áno, áno, pracovala som tam na plný úväzok osem rokov a potom som

to zredukovala na dva dni v týždni, počas ktorých som poskytovala konzultácie a...”

„Je to jedna z najprestížnejších inštitúcií svojho druhu v krajine, však?“

„Samozrejme, spolu s ústavmi v Cambridgei a Glasgowe patrí v odbore, ktorým sa zaoberám, k špičke, a preto som bola veľmi...”

„Mohli by ste povedať súdu, kde presne sa Beaufortov inštitút nachádza?“

„Je na ulici Charles II Street.“

„To je paralelná ulica s Pall Mall, ak sa nemýlim, a tiahne sa až k St James's Parku.“

„Áno.“

„V tej časti mesta sa nachádza množstvo rôznych inštitútov, pravda? Ústavy, privátne kluby, vedecké knižnice...” Obrátil sa k porote a jemne sa usmeje. „Dalo by sa povedať, že je to čosi ako koridor moci...”

„Ja nie som... ja...”

„Prepáčte, ako dlho ste pracovali v Beaufortovom inštitúte?“

Nedokážem zakryť podráždenie v hlase aj napriek tomu, že je to ďalšia vec, pred ktorou ma varovali. „Stále tam pracujem. Ale na plný úväzok som tam bola osem rokov.“

„Ó, áno, prepáčte, to ste nám už povedali. A počas tých rokov ste tam denne dochádzali autobusom a metrom?“

„Áno, väčšinou som jazdila metrom.“

„A od stanice Piccadilly ste šli pešo?“

„Áno, od tejto stanice som kráčala pešo.“

„V tejto časti mesta je množstvo reštaurácií a kaviarní, takže počas obeda ste sa tiež pohybovali v okolí inštitútu? A čo večer? Zašli ste si občas na pohárik do blízkeho baru?“

V tej chvíli si prokurátorka pani Priceová nahlas povzdychne a pomalým pohybom naznačí sudcovi, že ide o neopodstatnené otázky. Sudca sa ponad okuliare zahľadí na mladú obhajkyňu,

ktorá zareaguje zdvihnutím otvorenej dlane na znak toho, že jej otázky majú jasný cieľ a potrebuje čas. „Prepáčte, vaše lordstvo, už sa dostávam k jadru veci, takže...“

Vaše lordstvo. Moja znalosť priebehu súdnych pojednávaní je obmedzená na programy v televízii, takže by som očakávala oslovenie vaša ctihodnosť. Ale toto je Old Bailey. Tu je on lord a ona lady. Upozorňovali ma na to, že parochne a zvláštny spôsob, akým komunikujú strany na súde, mi môže pripadať čudný a naháňať mi strach, ale tie parochne sa mi nezdajú o nič hrozivejšie ako zastaraná forma oslovení – a vlastne je to komické. Ozajstný strach mi naháňa táto byrokratická mašineria, neustále klikanie stenografa – notebooky, mikrofóny, čo vytvárajú stále nové a nové súbory a zachytávajú každé vypovedané slovo – súdne procedúry, ktoré môj život pomaly rozomielajú na prach. To mi naháňa hrôzu. Cítim sa ako myš uprostred poľa, ktorá sa zachytila medzi obrovské krútiace sa čepele kombajnu. A to aj napriek tomu, že môj manžel zaplatil špičkového právnika za štyristo libier na hodinu, aby ma vopred pripravil na akúkoľvek nečakanú situáciu, ktorá by ma mohla vyviešť z konceptu. Musím to zvládnuť a nesklamať ho. Pamätám na jeho rady a počas výpovede sa väčšinou dívam na porotu, snažím sa potlačiť inštinkt a neodpovedať adresne právnenému zástupcovi. Držím sa jeho inštrukcií, a aby som na to nezabudla, celý čas stojím pootočená k porote. Plecia mám spustené nadol, stojím pokojne a udržiavam očný kontakt. Všetci z môjho tímu sa zhodli na tom, že si počínam veľmi dobre. Obhajkyňa dala sudcovi najavo, že rešpektuje jeho nemú výčitku, a znovu sa obrátila ku mne. „Takže si to zhrňme. V mestskej časti Westminster ste teda pracovali alebo ste sa pohybovali zhruba dvanásť rokov? Alebo možno povedať, že i dlhšie?“

„Pravdepodobne dlhšie,“ poviem a postupne mi dochádza vážnosť tejto chvíle. Premkne ma náhla úzkosť, pocítim ne-

voľnosť, ale aj napriek tomu, že som zmätená, uvedomím si, že divný tlak prichádza z oblasti hrudníka.

„Takže,“ pokračuje odrazu jemnejším hlasom, „dalo by sa povedať, že vzhľadom na to, že ste do tejto mestskej časti pravidelne cestovali a počas obedných prestávok sa pohybovali po okolí, pomerne dobre sa tu vyznáte?“

Nepríjemný pocit sa šíri telom ako lavína. Plytko dýcham a cítim, že sa mi prudko zdvíha hrudník. Spočiatku to nie je zreteľné, ale čím viac sa to snažím ovládať, tým je to nápadnejšie. Všetci v sieni musia cítiť kulminujúce napätie. Sudca sa na mňa uprene zadíva. Nahováram si to alebo naozaj kútikom oka zahliadnem, ako sa porotca v ružovej košeli vzpriamil v kresle a zľahka sa naklonil dopredu? Neodvážim sa obrátiť tvárou k porote. Neodvážim sa obrátiť k vedľajšej kóji, kde sedíš ty.

Mlčky prikývnem neschopná slova. Som si vedomá toho, že o pár sekúnd ma premôže dýchavičnosť. Viem to celkom isto, hoci som to doteraz nikdy nezažila.

Advokátkin hlboký hlas sa rozlieha miestnosťou s premenlivou intenzitou. „Poznáte teda miestne obchodíky, kaviarne...“ Po zátylku mi stečie pramienok potu. Hlavou mi prebehne kľč, akoby sa mi scvrkávala. Advokátka preruší svoju reč. Všimla si moju náhlu úzkosť a necháva mi dostatok času, aby mi dala na vedomie, že moja obava je opodstatnená. Presne viem, kam mieri týmito otázkami, a ona vie, že to viem. „Bočné úzke uličky...“ Opäť sa odmlčí. „Odľahlé chodníčky...“

A je to tu. Toto je chvíľa, keď sa všetko začína rúcať. Viem to a ty to vieš tiež. Vidím, ako si si zaboril tvár do dlaní. Obom nám je jasné, že sa rútime k bodu, keď prideme o všetko – naše manželstvá budú v troskách, profesionálne kariéry nás oboch tým skončia, navždy stratím úctu svojich detí. Navyše je v stávke naša sloboda. Všetko, o čo sme sa usilovali, čo sme sa snažili chrániť, sa teraz zosype ako hrad z piesku po zásahu prílivovej vlny.

Nedokážem sa ovládať a viditeľne lapám po dychu. Môj obhajca – chudák Robert – na mňa vystrašene civie, netuší, čo sa deje. Advokátka odkryla pred súdom karty, otvorene útočí a nezostáva mi nič iné, len sa pokúsiť čeliť neľútostnej palbe obžaloby. Nezainteresovaným zatiaľ nedošlo, o čo vlastne ide, pretože na jej otázkach nie je na prvý pohľad nič zvláštne, a ani výpovede svedkov do tohto momentu nepriniesli žiadne prevratné dôkazy. Pozerám sa do tváre tvojej advokátky, ktorá je súčasťou obhajoby. Naše tímy obhajoby mali predsa dohovor. Čo sa to tu deje? Vidím, že Robert sústredene premýšľa. V očiach sa mu zračí nemá výčitka: teraz príde niečo podstatné, čo mi zamlčala. Nemá ani tušenie, čo sa na nás chystá. Je mu však jasné, že to bude čosi, na čo nebol pripravený, pretože som to pred ním zatajila. Práve zažíva nočnú moru každého obhajcu, zostať pred súdom totálne zaskočený, nepripravený.

Pod lavicou svedkov sedí tím prokuratúry – štátna zástupkyňa a jej asistent –, odkiaľ na mňa hľadí s rovnako vyvalenými očami, žena zastupujúca kráľovskú prokuratúru sedí za stolom v rade za nimi a v poslednom rade je starší vyšetrovateľ metropolitnej polície, ktorý celý prípad vyšetroval. Na druhej strane pri dverách vidím v kolieskovom kresle otca obete a vedľa neho policajného špecialistu, ktorý je školený na komunikáciu so smútiacim príbuzenstvom obete. Presne viem, kto je kto, akoby som ich poznala odjakživa. Obsadenie tejto divadelnej hry mi je notoricky známe. Všetci sa na mňa uprene dívajú – okrem teba, láska. Ty sedíš s odvráteným pohľadom a počúvaš, ako ma tvoja obhajkyňa pomaly trhá na kusy.

„Takže sa tam vyznáte, alebo sa mýlim?“ dolieha ku mne zamatový hlas slečny Bonnardovej. „A poznáte zapadnutú uličku Apple Tree Yard?“

Pomaly privriem oči, akoby som zaťahovala oponu za celým mojím doterajším životom. V sieni zavládne absolútne ticho. V niektorej z predných lavíc ktosi pošúcha nohami o dlážku

a preruší ho. Advokátka sa efektne odmlčí, aby podčiarkla dôležitosť mojej odpovede, na ktorú všetci netrpezlivo čakajú. Je zrejmé, že budem potrebovať pár sekúnd, aby som to aspoň trochu strávila, začala pokojnejšie dýchať a ukradla si chvíľu na spamätanie sa. No všetok čas sa presypal ako piesok v presýpacích hodinách. Pretiekol nám pomedzi prsty a nezostalo nič. Je po všetkom.

ČASŤ PRVÁ

X a Y

Vrátim sa na začiatok – v podstate sa to začalo dvakrát. Naše celkom prvé stretnutie sa odohralo jedného chladného marcového dňa v krypte Kaplnky svätej Márie vo Westminsterском paláci pod výjavmi trpiacich svätcov v najrôznejších štádiách mučenia. Stalo sa to v ten deň, keď som vstala z postele okolo štvrtej nadržanom. Obyčajne netrpím nespavosťou. Nikdy som sa neprehadzovala z boka na bok, neblúdila som bledá bezcieľne po dome, nesušovala ma chronická únava z prebdených nocí. Občas som sa náhle a bez zjavnej príčiny prebrala uprostred noci – a toto bola jedna z tých nocí. Odrazu som otvorila oči a bola som pri plnom vedomí. *Bože*, pomyslela som si, *fakt sa to stalo...* Znova som si premietala v hlave celú udalosť, zakaždým, keď som sa k tomu vrátila, mi to pripadalo absurdnejšie. Sťažka som sa prevalila pod perinou na druhý bok, znova som privrela oči, ale takmer okamžite som ich znovu otvorila, pretože mi bolo jasné, že prinajmenšom hodinu nemám šancu zaspať. Sebauvedomenie je jeden z bonusov, ktoré prichádzajú s pribúdajúcim vekom. Je to naša cena útechy.

Je veľmi nepravdepodobné, že takto uprostred noci človeku napadne niečo prevratné. Hlavou mu bezcieľne víria myšlienky a každá je ešte mäťúcejšia než predchádzajúca. Vstala som z postele.

Môj manžel pokojne spal, z jeho strany postele sa ozývalo spokojné pochrapkávanie. „Muži dokážu v noci dosiahnuť stav, keď je ich fungovanie obmedzené len na plnenie základných vegetatívnych funkcií,“ vyjadrila sa raz Susannah. „To je vedecky podložený jav.“

Len čo som vykĺzla z postele, striaslo ma od zimy, takže som automaticky siahla k vešiaku na dverách a natiahla si hrubý flisový župan. Vtom som si spomenula, že papuče som nechala včera večer v kúpeľni, jemne som za sebou privrela dvere do spálne, aby som nezobudila svojho manžela – muža, ktorého milujem.

Človek síce o takomto čase nemá najjasnejšiu myseľ, ale stále je poruke počítač. Môj je umiestnený v podkrovnej izbe, ktorá má z jednej strany šikmý strop a z druhej sklené dvere vedúce na okrasný balkónik s výhľadom do záhrady. Ja aj môj manžel potrebujeme vlastné útočisko, a tak sme si na poschodí zriadili dve pracovne. V mojej visí na stene plagát s vyobrazením dvojitej DNA špirály, na dlážke je rozprestretý marocký koberec a na stole tróni miska na spinky z pálenej hlíny, ktorú mi vyrobil syn, keď mal šesť. V rohu mám takmer do výšky písacieho stola naukladanú kopu vedeckých časopisov. Je zatlačená až k stene, aby sa nezosypala.

Pracovňa môjho manžela je zariadená písacím stolom so sklenenou doskou a bielou policovou zostavou, na stene za počítačom visí čiernobiela fotografia San Francisca v drevenom ráme, na ktorej je trolejbus približne z roku 1936. Jeho práca však nemá s trolejbusmi nič spoločné – je expertom v odbore genetických anomálií u myší, ale obrázok myši na stene mu pripadá rovnako nevhodný ako plyšák na kresle. Uprostred stola je prenosný počítač, perá a ostatné písacie potreby sú úhľadne poukladané pod stolom v malom sivom kontajneri so zásuvkami, príručky zoradené v abecednom poradí.

Vždy keď zapnem počítač uprostred noci a miestnosťou sa ozve jemný šum procesora a tmavú obrazovku rozžiari blikajúce modré svetielko, zmocní sa ma zvláštny upokojujúci pocit. Zároveň sa cítim trochu previnilo, lebo kým ostatní pokojne spia, ja robím čosi zakázané. V tú noc som zapla počítač a prešla na druhú stranu k olejovému radiátoru – keďže pracujem

z domu, zide sa mi vlastný radiátor. Nastavila som spínač na nízku teplotu a z radiátora sa takmer okamžite začal šíriť praskot a jemné pípacie spôsobené rozohrievajúcim sa olejom vo vnútri. Vrátila som sa k písaciemu stolu, sadla som si do čierneho koženého kresla a otvorila som nový dokument.

Drahý X,

sú tri hodiny ráno, môj manžel spí na prízemí a ja som v podkroví a píšem Ti list – mužovi, ktorého som videla iba raz v živote a s veľkou pravdepodobnosťou i naposledy. Som si vedomá, že je trochu divné písať list, ktorý nebude nikto nikdy čítať, ale jediná osoba, s ktorou sa o Tebe môžem rozprávať, si Ty sám.

X, pripadá mi milé prihovárať sa Ti takto, hoci určite vieš, že paradoxne z genetického hľadiska je chromozóm X indikátorom ženského pohlavia. Vďaka chromozómu Y mužom s vekom pribúda ochlpenie v oblasti uší a zvyšuje sa riziko výskytu farbosleposti. Pri spomienke na zážitky uplynulého dňa ma zaplaví teplo a cítim sa veľmi príjemne. Dnes v noci sa vo mne spája niekoľko prúdov pozitívnej energie. Odrazu ma všetko teší.

Pracovne sa zameriavam na sekvenovanie proteínov a nedokážem sa od toho odosobniť ani v súkromnom živote. Veda sa v istom zmysle postupne stáva pre človeka akousi formou náboženstva. Vo chvíli, keď som otvárala poštový priečinok, všade okolo seba som videla chromozómy, v pramienkoch dažďa stekajúcich po okne, ktoré sa zlejú v jeden, aby sa zasa oddelili a pokračovali svojou cestou, v postupne miznúcich čiarami zvráteného vzduchu, ktoré na oblohu kreslí lietadlo.

X má toľko rôznych využití, drahý X – trojitým X sa označujú mládeži neprístupné filmy a zároveň si nimi deti posielajú cez narodeninové pohľadnice nevinné bozky.

Keď mal môj syn šesť rokov, vyrobil pre mňa celú kartu popísanú X-kami a čím viac sa blížili k okraju papiera, tým viac sa zmenšovali, aby ich tam natlačil čo najviac. Akoby nikdy nebolo dosť X, ktoré sa dajú vtesnať na jednu kartu v porovnaní s ich množstvom na svete.

Nevieš, ako sa volám, a nemám v úmysle Ti to prezradiť, ale začiatkové písmeno je Y – a to je ďalší dôvod, prečo som si Ťa označila ako X. Myslím, že by som bola dokonca sklamaná, keby som vedela Tvoje pravé meno. Možno Graham? Kevin? Jim? X je lepšie. Takto môžeme robiť čokoľvek. Všetko je dovolené.

Keď som napísala toto, potrebovala som si odbehnúť na toaletu, prerušila som písanie, vyšla som z pracovne a vrátila som sa po dvoch minútach.

Prerušila som písanie. Zdalo sa mi, že z prízemia som začula nejaký hluk. Môj manžel chodieval uprostred noci na záchod – to je typické pre mužov po päťdesiatke, takže zbytočná panika. Aj keby sa zobudil a hľadal ma v dome, určite by ho neprekvapilo, že sedím hore za počítačom. Nikdy som dlho nevyspávala. Práve preto som to v živote dotiahla ďaleko. Niektoré z mojich najúspešnejších prác vznikli o tretej nadržanom.

Je to láskavý muž, myslím môjho manžela, dobre stavaný s rednúcimi vlasmi. Náš syn a dcéra majú už pred tridsiatkou. Dcéra žije v Leedse a takisto sa venuje vede, hoci odlišnému odboru ako ja, špecializuje sa na hematológiu. Syn v súčasnosti žije v Manchestri, kde sa údajne venuje hudbe. Píše vlastné piesne. Myslím, že je celkom talentovaný – prirodzene, veď som jeho matka –, len doteraz neprišiel na to, akou cestou sa vydať, a stále sa hľadá. Asi je to preňho ťažké, keď ho všetci porovnávajú

s akademicky vzdelanou mladšou sestrou. Hoci nie je oveľa mladšia, lebo sa nám ju podarilo počať, keď mal syn iba šesť mesiacov.

Ale predpokladám, že Ťa môj rodinný život nezaujíma o nič viac ako mňa Tvoj. Samozrejme, že mi neunikla hrubá obrúčka na Tvojom prste. A taktiež viem, že si zaregistroval môj pohľad naň. Pozreli sme sa jeden druhému do očí a v tom okamihu sme pochopili, o čom náš vzťah bude. Predstavujem si Ťa v útulnom dome na predmestí, v podobnom, ako je ten náš, Tvoja pestovaná manželka je štíhla atraktívna žena, ktorá zďaleka nevyzerá na svoj vek, je elegantná, energická, pravdepodobne blondína. Hádala by som Ti tri deti, dvoch chlapcov a jedno dievča, ktoré sa na Teba podobá, akoby Ti z oka vypadlo. Sú to len dohady, ale moja náтура sa nezaprie, som vedec zvyknutý donekonečna kombinovať a špekulovať o všetkých možnostiach. Na základe jediného zmyslového poznatku, ktorý o Tebe mám, viem stopercentne len jedinú vec. Sex s Tebou je ohromný, akoby sa podo mnou zatriasla zem.

Napriek tomu, že kúrenie bolo nastavené na minimum, vzduch sa rýchlo prehrial a sediac na pohodlnej čalúnenej stoličke sa ma zmocňovala únava. Ťukala som do klávesnice viac než hodinu, upravovala som napísaný text, kým mi nezačali klipkať oči a už som nevládala sedieť vzpriamene. Svoj výtvor som rýchlo prebehla očami, sem-tam som trochu učesala nejakú vetu, lebo som mala pocit, že minimálne v dvoch bodoch som nebola celkom úprimná. Prvá bola nevinná polopravda, po akej siahame v prípade, že sa snažíme druhej strane ne-nápadne podsunúť svoj obraz v želanom svetle. Vypustením niektorých zdanlivo nepodstatných detailov chceme znižovať alebo naopak zvyšovať význam niektorých faktov a vnútorne si to ospravedlňujeme tým, že dotyčného nechceme zavádzať, len

ho chceme ušetriť nepodstatných faktov. Tvrдила som totiž, že najlepšie práce som vytvorila okolo tretej nadránom. A to nie je pravda. Neklamala som v tom, že občas v noci pracujem, ale nikdy som v noci nenapísala nič hodnotné. Najplodnejším časom celého dňa je približne desiata hodina dopoludnia po tom, čo si dám na raňajky hrianku s džemom a šálku silnej čiernej kávy. Druhá polopravda je však oveľa podstatnejšia a týka sa časti, kde sa zmieňujem o svojom synovi.

Zatvorila som súbor, pomenovala som ho ako *DPH/prepočty/3* a ukryla ho priečinka s názvom *Listy/Účtovníctvo*. Na chvíľku sa ani mne nechcelo uveriť, že dokážem byť taká ľstivá a nemám žiadne výčitky, presne ako vtedy v kaplnke, keď som si po náhodnom sexe s tebou premaľovala ústa rúžom, akoby sa nebolo nič stalo. Schúlila som sa v kresle a zatvorila som oči. Hoci bola vonku ešte úplná tma, začula som spoza okna vtáčí štebot a trepot krídel v korunách stromov – náznak optimistickej predohry krátko pred východom slnka. Pred rokmi bol ranný vtáčí koncert jedným z dôvodov, pre ktorý sme sa presťahovali na predmestie, ale po pár týždňoch moje počiatočné nadšenie opadlo a začalo ma to obťažovať. Bola to jednorazovka, nič viac. Vlastne sa nič nestalo. Malá epizódk. Vo vede sa pripúšťajú isté odchýlky. Ak sa však pravidelne opakujú, musíme sa o krok vrátiť a hľadať príčinu. Veda je založená na pochybnostiach a uznáva anomálie. Každý je iný aj vďaka tomu, že existujú anomálie založené na princípe, že *výnimky potvrdzujú pravidlo*. Ak by neexistovalo pravidlo, nebolo by výnimiek. A presne to som sa včera snažila vysvetliť počas svojho vystúpenia pred vybranou porotou.

*

Pamätám si, že v ten deň bolo mrazivo, vzduch voňal snehom, hoci ešte nepadla ani vločka. Kráčala som k budove parlamentu a pomyslela som si, že studený hustý vzduch v sebe ukrýva *prí-*

sľub bližšieho sa sneženia. Netrápilo ma to, pretože som mala na nohách nové topánky, pohodlné členkové čižmičky z lakovanej kože na nižšom podpätku, ten typ topánok, v ktorých majú ženy v strednom veku pocit, že oklamú svoj vek. A čo ešte? Čo ťa na mne mohlo zaujať? Mala som na sebe svetlosivé šaty s golierikom z mäkkého džerseja a navrchu dokonale padnúci čierny vlnený kabátik s veľkými striebornými gombíkmi. Možno pomohlo, že som mala v to ráno čerstvo umyté vlasy. Nedávno som si dala postupne zostrihať vlasy a pôvodne fádnu hnedú farbu mi oživilí svetlejšími pramienkami. V ten deň som bola so sebou vcelku spokojná. Spôsob, akým som sa opísala, môže vyznieť trochu samolúbo, pretože taká som – teda bola som taká, kým som ťa nestretla a nezažila všetko, čo nasledovalo. Pred niekoľkými týždňami mi nadbiehal mladík o polovicu mladší odo mňa – k tomu sa ešte vrátim neskôr – a neuveriteľne to pohladilo moje sebavedomie. Je pravda, že som jeho návrh odmietla, ale istý čas mi robilo dobre v tichosti fantazírovať o tom, aké by to mohlo byť.

Čakalo ma tretie vystúpenie pred vládnyim výborom, takže som už mala jasnú predstavu o tom, ako to tam beží – mala som tam prezentáciu predchádzajúce popoludnie. Vošla som otočnými dverami do budovy Portcullis House, hodila som kabelku na bežiaci pás, aby prešla cez röntgenové zariadenie, a s úsmevom som kývla na pozdrav chlapíkovi z ochranky. Pri pohľade na svoj hrubý strieborný náramok som si uvedomila, že sa rovnako ako včera nevyhnem krátkej masáži. Otočila som sa, aby moju fotku zosníмали na visačku, ktorá ma oprávňuje pohybovať sa celý deň bez sprievodu po budove parlamentu. Tak ako včera, aj dnes sa pri prechode detektorom kovov spustilo hlasné pípanie. Zodvihla som paže, aby ma mohla urastená strážnička prehľadať. Hoci sa celý život považujem za človeka, ktorý občas až chorobne dodržiava zákon, istým spôsobom ma vzrušuje predstava, že ma idú prehľadávať: či už tu, alebo

na letisku. Priznám sa, že som vždy trochu sklamaná, keď sa nerozozvučí alarm. Strážnička mi rýchlymi hmatmi prebehne obe ramená, a keď skončí, priloží si dlane k sebe, akoby sa šla modliť, a hranou rúk mi prejde pomedzi prsia. Muži z ochranky nás nespúšťajú z očí. Zdá sa mi to trápnejšie, akoby ma prehľadávali oni sami.

„Máte pekné topánky,“ povedala strážnička, zatiaľ čo mi ich jemne prehmatávala oboma rukami. „Musia byť veľmi pohodlné.“ Vzpriamila sa, obrátila sa a podala mi visačku na šnúrke. Pretiahla som si ju cez hlavu a mierne som sa naklonila, aby som dočiahla na čítačku, ktorá mi po overení dala automaticky otvoriť sklenené bezpečnostné dvere.

Do zasadnutia výboru mi zostávala dobrá polhodinka – dorazila som v dostatočnom predstihu, takže som si kúpila veľké kapučíno a posadila som sa k okrúhlemu stolíku pod figovými stromami v átriu. Zahĺbená do svojich včerajších zápiskov zo zasadnutia som roztrhla balíček s hnedým cukrom a nasypala som si jeho obsah do kávy. Zvyšky kryštálikov som postupne vyberala ukazovákom z balíčka a pomaly ich pojedala. Pri stoloch naokolo sedeli poslanci so svojimi hosťami, civilní zamestnanci, niekoľko ľudí z personálu jedálne, ktorí si sem odbehli počas pauzy, novinári, výskumníci, pracovníci sekretariátu a pomocný personál... Tu sa odohrávajú každodenné rutinné činnosti vládnych úradníkov, ktoré to celé držia pohope. Pozvali ma sem, aby som pomohla výboru skoncipovať návrh opatrení týkajúcich sa obmedzení v oblasti klonovacích technológií – väčšina ľudí je stále presvedčená, že o tom je celá genetika, akoby sa nezaoberala ničím iným len chovateľským experimentovaním, teda koľko identických oviec, myší alebo rastlín dokážeme vyrobiť. Nadrozmerná pšenica, hranaté paradajky, prasatá bez chorôb – už niekoľko rokov sa o tom vedú nezmyselné debaty, čo nikam nevedú. Prvýkrát ma pozvali na zasadnutie výboru pred tromi rokmi, aby som vystúpila

s prezentáciou, a keď ma teraz znovu prizvali na zasadnutie, bola som si istá, že sa všetko bude točiť okolo tej istej témy a predložia rovnaké argumenty ako predtým.

Chcem tým povedať, že v ten deň som mala celkom dobrú náladu, ale inak to bol obyčajný deň ako každý iný.

No napokon až taký obyčajný nebol. Sedela som tam, usrkávala som si z kávy a kým som sa ležérne pohrávala s vlasmi a študovala svoje zápisky, netušila som, že ma celý čas sleduješ.

*

Neskôr si mi túto situáciu detailne opísal zo svojho uhla pohľadu. Údajne som sa v jednom momente strhla a poobzerala som sa naokolo, akoby som mala pocit, že niekto volá moje meno, potom som sa zasa začítala do svojich papierov. Pripadalo ti to zvláštne. O niekoľko minút neskôr som sa poškrabala na pravej nohe. Prstom som si pošúchala spodok nosa, siahla po papierovej vreckovke a vysmrkala sa. Pozoroval si ma takmer z metrovej vzdialenosti od susedného stola a bol si si istý, že si to nevšimnem, lebo si bol pre mňa iba neznámy muž v kaviarni.

O 10:48 som zavrela pracovné dosky, ale nevložila som si ich do tašky, takže si podľa ich označenia vedel, že sa chystám na výbor alebo na stretnutie vo vedľajšej miestnosti. Predtým než som sa postavila, pomaly som poskladala papierový obrúsok a spolu s lyžičkou som ho vložila do šálky. Ošacoval si ma ako pedantku, ktorá si potrpí na poriadok. Vstala som zo stoličky, svižne som si ponaprávala a uhladila šaty spredu i zozadu a po oboch stranách som si prstami jemne načuchrала vlasy. Prehodila som si tašku cez plece a zodvihla som dosky. Cestou som sa ešte obzrela k stolu, či som tam náhodou niečo nezabudla. Neskôr si mi povedal, že to bolo pre teba znamenie, že mám deti. Tie vždy nechávajú veci kade-tade, takže ak si človek raz

zafixuje, že pred odchodom treba skontrolovať stôl, nezbaví sa tohto zvyku, ani keď dospejú a vyletia z hniezda. Ale vek mojich detí si nehádal správne. Tipoval si, že som ich mala až po tom, čo som rozbehla sľubnú kariéru, ani ti nenapadlo, že v mojom prípade to bolo naopak. Podľa tvojich slov som od kaviarenskeho stola vykročila ako sebaistá žena, ktorá presne vie, čo chce. Nespustil si ma z očí celú cestu cez priestranné átrium, kým som nevyšla otvoreným schodištom k miestnostiam určeným pre výbor. Kráčala som rozhodne so vztýčenou hlavou a s pohľadom upretým pred seba. Očividne som nemala ani tušenie, že by ma niekto mohol pozorovať, a to ťa na mne priťahovalo. Pôsobila som sebaisto a zároveň trochu naivne. Nemala som v ten deň počas popíjania kávy zvláštnu predtuchu? Neskôr si sa ma na to niekoľkokrát pýtal a snažil si sa mi nahovoriť, že hoci som si toho nebola vedomá, určite som podvedome vnímala tvoju prítomnosť. Ale pravda je taká, že som v tom momente nemala ani tušenie, že sa niečo také deje. Preberala som si v hlave najjednoduchší spôsob, ako vysvetlím výboru zloženému z laikov, prečo je tak veľa nefunkčných génov v porovnaní s funkčnými, ktoré kódujú proteíny.

Snažila som sa nájsť správne slová, aby som im objasnila, ako málo o tejto problematike stále vieme.

Žiadna predtucha? Celkom nič? Trochu sa ťa to dotklo, teda aspoň si sa tak zatváril. Ako je možné, že som tvoju prítomnosť vôbec necítila? Nie, tam nie, povedala som, ale možno som niečo pocítila v zasadačke výboru.

Moja prezentácia prebiehala podľa plánu, pomaly sa schyľovalo k obedu. Práve som zodpovedala otázku týkajúcu sa rapidného rozvoja v oblasti klonovacích technológií. Je to typ informatívneho výboru, ktorého zasadania sú verejne prístupné a vopred ohlasované, takže od jeho členov sa očakáva, že budú klásť otázky, ktoré zaujímajú širokú verejnosť. Mali sme len jednu kratšiu prestávku, keď si pani Chairová potrebovala

správne zoradiť otázky. Poslanec po jej pravici – podľa umelo-hmotnej menovky Christopher neviemaký – z toho bol dosť frustrovaný a dával nám to najavo. Pokojne som počkala, naliala som si z krčaha trochu vody a odpila som si z pohára. A presne v tom momente ma premkol zvláštny pocit, kratučké napätie v oblasti pliec a krku. Mala som pocit, že v miestnosti je niekto ďalší, niekde za mojím chrbtom – akoby sa z ničoho nič priestor okolo mňa zúžil. Keď pani Chairová opäť zdvihla hlavu, všimla som si, že sa díva kamsi za mňa, smerom k radu stoličiek za mojím chrbtom. Potom pokračovala v zoradová-ní svojich papierov, ospravedlňujúco sa usmiala a podotkla: „Prepáčte, prosím, pani profesorka, hneď to bude a môžeme pokračovať.“ Naklonila som sa k úradníkovi po svojej ľavi-ci. Nikdy som v Británii nezískala profesúru – jediný raz ma oslovovali titulom profesorka počas roka, keď som sprevádzala manžela v rámci výskumnej výmennej stáže v Bostone a počas toho prednášala na miestnej univerzite. Mala by ma oslovať „doktorka“.

Obrátila som sa. V dvoch radoch sedadiel za mnou sedeli členovia parlamentu z výskumu vyzbrojení zápisníkmi a pra-covnými doskami a ich pomocníci, ktorí sem prišli nazbierať užitočné informácie, aby mohli postúpiť na kariérnom reb-ríčku. Kútikom oka, mimo zorného poľa, som zaregistrovala, ako sa vstupné dvere potichučky zatvárajú. Niekto práve vyšiel z miestnosti.

„Ďakujem všetkým za zhovievavosť,“ povedala pani Chairová a obrátila sa tvárou späť k výboru. „Christopher, prepáčte, boli ste v zozname zaradený pod číslom šesť, ale mám k dis-pozícii prvú verziu, ktorá je očíslovaná ručne a nevedela som to po sebe prečítať.“

Christopher s neznámym priezviskom si podráždene po-vzdychol, predklonil sa na stoličke a svoju otázku položil príliš hlasným tónom, aby zakryl neznalosť základov genetiky.

Asi po dvadsiatich minútach sa zasadnutie prerušilo a všetci šli na obednú prestávku. Požiadali ma, aby som sa zúčastnila aj popoludňajšieho zasadnutia, hoci moja téma bola v podstate vyčerpaná. Poistili sa tak pre prípad, že by sa k niečomu vrátili, čo by znamenalo, že by ma museli znova zavolať a zaplatiť mi náklady za ďalší deň. Kým som si odpratávala papiere, ľudia z výskumu a úradníci sa postupne presúvali k dverám. Niekoľkí poslanci vychádzali špeciálnym východom určeným pre členov snemovne a zvyšní členovia výboru pokračovali v diskusii tlmenými hlasmi. Na lavičke pre tlač sedela osamelá reportérka a čosi ťukala do tabletu.

Na chodbe pred zasadačkou bolo rušno – všetky výbory mali obednú pauzu – na chvíľu som zaváhala, či sa poberiem dolu do kaviarne v átriu, alebo bude lepšie, keď na chvíľu vybehnem von nadýchať sa čerstvého vzduchu. Vysedávať v jedálni s poslancami a ich hosťami ma už dávno neláka. Kým som váhala, čo podniknem, chodba sa trochu vyľudnila a na lavici oproti som si všimla akéhosi muža. Sedel a tichým hlasom čosi hovoril do mobilu, pričom zo mňa celý čas nespúšťal oči. V momente, keď zaregistroval, že som si ho všimla, náhle ukončil hovor, zaklapol telefón a zasunul si ho do vrecka na saku. Postavil sa, ale nespúšťal zo mňa zrak. Ak by sme sa už boli niekedy stretli, považovala by som to za povzbudenie k rozhovoru. Lenže my sme sa doteraz určite nikdy nevideli, takže to muselo mať celkom iný podtext – aj keď mi je trochu povedomý. Zadívala som sa mu priamo do očí a vtedy sa to stalo, hoci ešte dlho som nerozumela tomu, čo sa v tej chvíli vlastne udialo.

Pousmiala som sa naňho a vykročila som chodbou k schodištu. Neznámy muž ma dobehol a prehodil: „Váš príspevok bol veľmi pôsobivý, zjavne máte skúsenosti s vyučovaním. Nie je veľa vedcov, ktorí dokážu vysvetliť laikom komplikované veci tak jednoducho, aby to pochopili.“

„Dost často prednášam,“ odpovedala som, „a za tie roky som sa naučila vystupovať pred komisiami, ktoré nás sponzorovali, tak, aby sa pri mojej prednáške nikto necítil ako totálny hlupák.“

„Máte pravdu, to by som neriskoval...“

V tej chvíli to ešte neviem, ale tým mužom si ty.

Kráčali sme vedľa seba v družnom rozhovore ako priatelia alebo kolegovia a naša debata sa odvíjala tak prirodzene, že ak by nás bol niekto pozoroval, myslel by si, že sa poznáme roky, ale zároveň som si uvedomila, že sa mi kráti dych, cítila som sa, akoby zo mňa opadávala ťarcha veku a odstup, ktorý som si roky budovala. *Bože, pomyslela som si, toto sa mi už roky nestalo.*

„Bývate pri takýchto prezentáciách nervózna?“ pokračoval si v rozhovore nenúteným tónom.

Zišli sme schodmi na prízemie a bez toho, aby niektorý z nás jednoznačne udával smer, prešli sme krížom cez átrium k eskalátoru vedúcemu k chodbe, ktorou sa prechádza k hlavnej budove parlamentu. Schody na eskalátore sú priúzkke, aby sme na nich stáli vedľa seba, a tak si mi naznačil, aby som nastúpila prvá. Vtedy sa mi naskytla možnosť trochu sa ti prizrieť. Neunikol mi priamy pohľad tvojich veľkých hnedých očí ukrytých pod okuliarmi s kovovým rámom. Nebola som si istá, či sú zámerne v retro štýle, alebo sú len staromódne, a zaregistrovala som tvoje mierne zvlnené hnedé vlasy, na sluchách jemne prešedivené. Hádala by som, že si o pár rokov mladší, ale nie oveľa. Bol si odo mňa asi o hlavu vyšší, ale to je vzhľadom na moju výšku asi každý. Tým, že som stála o stupienok nižšie, si mi pripadal ešte vyšší. Nesmelo si sa na mňa usmial, akoby ti tiež dochádzala zvláštnosť celej situácie. Keď sme zišli dole, vykročil si po mojom boku ráznym krokom. Nepripadal si mi ako vyslovený fešák, ale bolo na tebe niečo, čo ma priťahovalo. Možno spôsob, ako si sa pohyboval, uhladene a sebavedomo.

Mal si na sebe tmavý oblek, ktorý z môjho laického pohľadu vyzeral pomerne drahý. Zaujala ma tvoja grációzna chôdza, vzpriamené držanie tela, jemné gestá, každý pohyb pôsobil nenútene ako u človeka, ktorý je so sebou absolútne spokojný. Tvoje ladné pohyby by sa skôr hodili na tenisový kurt ako sem. Bola som si viac než istá, že nepatríš k členom výboru.

„Takže z nich nie ste nervózna?“

Bola som taká zaujatá tým, čo som videla, že si musel otázku zopakovať. Ani som si neuvedomila, že sme na eskalátore celý čas svorne mlčali. „Nie,“ odvetila som. „Ani by som nepovedala. Je to moja parketa, viem o tom podstatne viac než oni.“

„Áno, to určite viete.“ Na potvrdenie svojich slov si jemne pokýval hlavou.

V tichosti sme kráčali tunelom okolo sochy leva na jednej strane a jednorožca na druhej, až sme prišli na kolonádu. Veľmi nezvyčajná situácia. Pokojne sme šli vedľa seba, akoby to bola najprirodzenejšia, denne sa opakujúca rutinná záležitosť, a pritom sme sa doteraz jeden druhému ani nepredstavili. Žiadne mená, žiadne oficiality, dnes už viem, že presne takto si to chcel a tak ti to vyhovovalo. Isté kroky sme skrátka vynechali, akoby sme podpísali tichý pakt o tom, že bežné pravidlá sa na nás dvoch nevzťahujú. To všetko som si, samozrejme, uvedomila až spätne.

Keď sme prišli k otvorenej časti kolonády pri New Palace Yard, striasla som sa od zimy a prekrížila som si ruky cez prsia. Bez váhania som odbočila vľavo a cez veľkú severnú bránu som vstúpila do veľkej vstupnej haly. Tak ako obvykle v čase obeda i dnes sa to v nej hemžilo študentmi a turistami. Táto časť parlamentných budov je verejne prístupná. Prechádzajúc rozľahlou sieňou sme po ľavej strane míňali dlhé rady návštevníkov, ktorí čakali na vstup do galérie. Skupinu postarších žien, dvoch mužov v príšpláštoch, mladý pár nalepený na seba tak, že si vzájomne zastrčili ruky do zadných vreciek džínsov.

Na konci sály sme zastali. Obrátila som sa k dverám vedúcim von z budovy, cez ktoré bolo vidno dobiela sfarbený mrazivý vzduch. Koľkokrát za život sa človeku stane, že ho premôže náhla príťažlivosť k osobe, ktorú sotva pozná? Oči sa vám stretnú a v tom okamihu ste skalopevne presvedčený, že dotyčný alebo dotyčná cíti presne to isté? Trikrát, štyrikrát za život? Občas sa to stane na eskalátore v metre alebo v obchodnom dome, keď vás niekto taký míňa na opačnej strane. Sú však ľudia, ktorí to nezažijú nikdy.

Znovu som sa k tebe obrátila a ty si sa na mňa opäť zadíval. To je všetko.

Chvíľu akoby si hľadal správne slová a potom si sa uvoľnene spýtal: „Boli ste už niekedy dolu v krypte?“

Takmer nebadane som pokrútila hlavou.

„A chceli by ste ju vidieť?“

To bol zlomový moment, keď som sa ocitla na kraji útesu. Dnes to už viem.

„Samozrejme,“ napodobnila som tvoj uvoľnený tón. Automaticky som prebrala tvoj fyzický a verbálny prejav. Všetci to robíme.

Mierne si sa ku mne naklonil a pošepol si: „Podťe so mnou.“ Obrátil si sa a nepatrne si ma chytil za lakeť, aby som ťa nasledovala. A hoci si sa ma takmer nedotýkal, vybral si miesto, kde som tvoj dotyk vnímala aj cez hrubú látku najcitlivejšie. Ešte dlho po tom, čo si odtiahol ruku, som cítila dotyk tvojich prstov. Vyšli sme širokým kamenným schodišťom na konci haly. Hore pod sklenenou farebnou vitrážou majestátne postávala členka ochranky, dobre stavaná žena v okuliaroch s kučeravými vlasmi. Keď si k nej pristúpil, ustúpila som bokom. Nepočula som, čo si jej povedal, ale z tónu tvojho hlasu bolo zrejmé, že ju poznáš a hovoríš jej čosi žartom.

Potom si sa vrátil ku mne a držal si v ruke kľúč s obdĺžnikovitým plastovým príveskom. „Pripomeňte mi, aby som ho

potom vrátil Marthe, inak sa dostanem do vážnych problémov," povedal si.

Obrátili sme sa a ja som ťa poslušne nasledovala dolu kameným schodišťom lemovaným čiernym železným zábradlím, až sme sa dostali k masívnym dreveným dverám. Vložil si kľúč do zámky a otvoril si ich. Vošli sme dovnútra. Dvere sa za nami hlučne pribuchli. Ocitli sme sa na vrchole ďalšieho, podstatne užšieho točitého schodišťa. Vykročil si prvý. Na konci kamených schodov boli ďalšie ťažké dvere.

*

Krypta pod kaplnkou je malá a bohato zdobená, stropné oblúky so zlatou obrubou sa klenú nízko nad našimi hlavami ako ohnuté konáre stromov. Oltár s bohato zdobenou krstiteľnicou je ohradený tepaným železným zábradlím s detailne vypracovanými vzormi. Vykladáš mi, že sa tu poslanci môžu sobášiť a takisto krstiť svoje deti. Nevieš presne, či sa to týka aj pohrebov. Steny a podlaha kaplnky sú vydláždené, stĺpy sú z mramoru. Pôsobí to tu na mňa prezdobene a sčasti tajomne – možno preto, lebo sme v skrytej svätyni v podzemí kostola.

Prechádzam uličkou, rozhliadam sa po prázdnom priestore a už nie som taká ohúrená. Nikde nijaké lavice, len rady stoličiek naukladaných na seba. Všetko vyzerá značne opotrebované. Počujem ozvenu vlastných krokov. Kým ostatné kostoly sú otvorené neobmedzene pre všetkých, tento priestor držia pod zámkom a prístup doň majú len členovia parlamentu. V značnom odstupe za mnou pomaly kráčaš uličkou, nárazy tvojich mäkkých podrážok na rozdiel od mojich podpätkov takmer nepočuť. I keď som k tebe obrátená chrbtom, po celý čas mi neprestávaš rozprávať o kaplnke, ktorú všetci volajú krypta. V priebehu storočí bolo na steny nanesených niekoľko vrstiev omietky, ale počas požiaru v roku 1834 vrchné vrstvy opadali a odhalili umelecké rytiny znázorňujúce martýrium. A nad

nami – stále som k tebe otočená chrbtom, ale upozorníš ma, aby som sa pozrela hore – sú výjavy znázorňujúce upaľovanie a topenie svätcov: svätý Štefan, svätá Margaréta. Špeciálne vyzdvihneš obludnosti páchané pohanmi. Barbarstvo, myslím stredoveké barbarstvo. Spomínam si na výlet, ktorý sme podnikli s manželom v severnej časti Španielska, kde si takmer v každom malom mestečku na pamiatku temných čias inkvizície zriadili malé múzeum mučenia. Mramor, umelecké sochy, prepracované dlaždice, latinské nápisy, to všetko by v človeku malo vzbudzovať prirodzenú bázeň a úctu k cirkevným obrazom, ale ja vôbec necítim potrebu ponoriť sa do rozjímania, jediné, čo cítim, je mierna intelektuálna zvedavosť. Čosi sa *deje*, premýšľam, keď sa pomaly obrátim. Uvedomím si totiž, že v kaplnke je absolútne ticho. Spoza môjho chrbta sa neozýva tvoj hlas ani tiché kroky tvojich topánok na dlážke. Nepočujem dokonca ani tvoj dych.

Nemohol si sa vypariť. Nezmyslil si ani sa neskrývať za stĺpom alebo krstiteľnicou. Ticho stojíš a pozeráš sa na mňa.

Zažívam sa na teba a bez toho, aby niektorý z nás prehovoril, je mi jasné, že práve nastal okamih zlomu.

Ozvena tvojich podrážok sa ku mne približuje. V momente, keď ku mne pristúpiš, mierne zdvihneš ruku. Pripadá mi úplne prirodzené, že urobím to isté. Chytíš ma za ruku a pocítim tvoj podmanivý stisk. Vedieš ma kamsi dozadu do kaplnky. „Je tam niečo, čo by som ti chcel ukázať.“

Zájdeme za zástenu a vynoria sa pred nami ďalšie mohutné drevené dvere, tentoraz majú oblúkovitý tvar, sú omnoho užšie a veľmi vysoké.

„Vojdi prvá, je tam trochu pritesno,“ povieš.

Sú priťažké, takže sa do nich musím zaprieť, aby som ich otvorila. Za dverami je maličká miestnosť s veľmi vysokým stropom. Priamo predou mnou je svetlomodrá kovová skriňa, ktorá na prvý pohľad vyzerá ako kartotéka, ibaže táto je posia-

ta všelijakými gombíkmi a blikajúcimi svetielkami. Vedľa nej je opretý o stenu špinavý mop a kovový rebrík. Z ľavej strany sa nahor vinie hrubý pletenec elektrických káblov a mizne v strope. „Používa sa to ako odkladací priestor na zmetáky,“ podotkneš, keď takisto vstúpiš dovnútra.

Miestnosť je taká malá, že ak za sebou chceš zatvoriť dvere, musíš sa ku mne celkom pritlačiť.

„Aha,“ povieš.

Na vnútornej strane dverí je malá čiernobiela fotografia ženy a pod ňou mosadzný štítok. Emily Wildingová-Davisonová. Pozerám tým smerom a opieram sa o teba chrbtom. Stojíš tesne za mnou, tak blízko, že ťa cítim, hoci sa ma v skutočnosti nedotýkaš. Načiahneš sa ponad moje plece a ukážeš na plaketu na dverách. Keď prehovoriš, tvoj dych ma poštekľí na líci.

„Schovala sa tu počas sčítania ľudu v roku 1911,“ povieš a ja bez toho, aby som sa obrátila, rýchlo zareagujem: „Áno, poznám ten príbeh,“ hoci v skutočnosti si nedokážem vybaviť všetky podrobnosti. Je to príbeh sufražetky a patrí sa, aby som o ňom vedela. Emily Wildingová-Davisonová sa hodila pod kopytá kráľovských koní počas derby v Epsome. Obetovala život za to, aby ženy, ako som ja, žijúce v tejto krajine na začiatku dvadsiateho prvého storočia, mohli považovať za prirodzené, že môžu voliť, pracovať a taktiež očakávať od svojich manželov, že dokážu vyprázdniť umývačku riadu. Sobáš už neznamená, že sa musíme absolútne odovzdať svojmu mužovi. A nielen to. Je našou slobodnou voľbou, či sa vôbec vydáme. Samy si určíme, s kým budeme spávať, a je to len vecou našej morálky. Tak ako muži. Už nás za to verejne nepranierujú a neukameňujú zaživa uprostred námestia, nevkladajú nám do úst kovové mučidlá, keď priveľa rozprávame, a ani nás neutopia v jazere, pretože muž, ktorého sme odmietli, nás obvinil z bosoráctva. Sme v bezpečí, v tomto čase a v tejto krajine nám už nič z toho nehrozí.

Otočím sa tvárou k tebe, ruky ti sklžnu okolo mojej hlavy, prstami mi prehrabneš vlasy a jemne mi zakloníš hlavu. Zľahla ti položím ruky na plecía a privriem oči.

Pobozkáme sa – máš mäkké poddajné pery, sú presne také, aké majú byť – a uvedomím si, že som od prvého momentu, keď sa nám na chodbe pred zasadačkou stretli pohľady, presne vedela, kam to povedie. Bolo to len otázkou miesta a času. Pristúpiš bližšie ku mne a pevne ma pritisneš o dvere. Sme pritlačení telo na telo, takmer sa nedokážem nadýchnuť. V tej chvíli ma premôže blažený pocit ako v dvadsiatke, keď sa mi pri nežnom, a predsa náruživom bozku divoko zakrútila hlava, až som lapala po dychu. Nemôžem uveriť, že som schopná pobozkať úplne cudzieho chlapa a zároveň cítiť, ako vo mne narastá vzrušenie. Určite to nebudem ja, kto to ukončí – užijem si to, kým to neprerušíš sám. Svet okolo mňa akoby zastal, tichučko si vychutnávam so zavretými očami omamný pocit, schopná vnímať iba jemné láskanie našich jazykov.

A potom, po dlhej chvíli urobíš niečo, čím si ma celkom získaš. Až spätne si uvedomím, kedy a čo to presne bolo. Prestaneš ma bozkávať, odtiahneš sa odo mňa, a keď otvorím oči, zbadám, že mi uprene hľadiš do tváre. Jednu ruku máš stále zapletenú v mojich vlasoch, druhou ma držiš okolo drieku a usmievaš sa na mňa. Hoci obaja mlčíme, presne viem, čo mi tým pohľadom chceš povedať. Potrebuješ, aby som ti dala najavo, že to chcem rovnako ako ty. Opätujem tvoj úsmev.

Dodnes neviem, kto je zodpovedný za to, čo nasledovalo. Ty, ja alebo obaja? Sklžnem rukami nadol – alebo si mi ich tam nasmeroval ty? – k pracke na koženom opasku. Roztrasenými rukami sa ju pokúsím uvoľniť, ale tvrdá koža opaska je nepoddajná a nedokážem ju pretiahnuť cez pracku. Musíš mi pomôcť. Nasleduje ešte jeden trápny moment, keď sa mi snažíš dostať pod blúzku a nevšímneš si, že pod sakom mám šaty. Zastavíš sa, zložíš si okuliare a vložíš si ich do vrečka saka. Ne-

čakám, rýchlo sa skloním, potiahnem zips na topánke a stiahnem si ju z nohy. Komicky zabalansujem, pretože na druhej nohe mám stále obutú topánku na podpätku, a vytiahnem si jednu nohu najprv z pančušiek a potom z nohavičiek. Keď do mňa vnikneš, pri dotyku pokožky o pokožku mnou prebehne jemný elektrický náboj, ako keď si natahuješ čerstvo vypraté oblečenie. Jediné odhalené časti našich tiel, jediný bod, kde sa naše telá spájajú, je miesto v mojom vnútri. Mlčíme.

Ešte i teraz mnou pri živej spomienke na tú chvíľu prebehne triaška, neprítomne sa zadívam do prázdna a neprestávam sa čudovať, aké mi to v danom momente pripadalo prirodzené, s akou ľahkosťou som dokázala zahodiť od malička vštepované tabu, spoločenské konvencie a bezmyšlienkovito som sa odovzdala fyzickej túžbe svojho náhle prebudeného tela. V jednej chvíli sa bozkávame, čo už samo osebe nie je celkom bežné, a bez ďalšieho otáľania spolu súložíme.

Nedosiahnem vrchol. Na to som príliš vyvedená z miery. Povedala by som, že si to užívam, hoci si nie som istá, či toto pomenovanie presne vystihuje moje pocity. Predstavujem si, že takéto dych vyrážajúce vzrušenie prežívajú ľudia na horskej dráhe, keď sa tešia a zároveň boja, pretože nebezpečenstvo je len iluzórne. Na jednej strane majú od strachu stiahnutý zadok, na druhej strane vedia, že sú v bezpečí a nič vážne sa nemôže stať. A s týmto pocitom do toho idem, dám sa tebou viesť. Som vystrašená na smrť, ale podvedome viem, že mi nič nehrozí a som s tebou v bezpečí. Doteraz som čosi také nezažila.

Keď je po všetkom, chvíľu stojíme pritlačení k sebe. Uvedomím si, že obaja načúvame. Prebehne mi hlavou, že toto nemusia byť jediné kľúče od kaplnky. Snažíme sa zachytiť zvuk krokov na dlažbe alebo blížiac sa hlasy. Je úplné ticho. Obaja si pobavene vydýchame, potom odo mňa odstúpiš, ako sa najďalej dá v tesnom priestore, vyberieš si z vrecka okuliare, nasadiš si ich a podáš mi papierovú vreckovku. Veľavravne sa

na mňa usmeješ, pochopím tvoje gesto, opätujem ti úsmev a kým si zapínaš rázporok, vložím si vreckovku medzi stehná.

Pretláčiš sa k dverám a vyjdeš von. Zodvihnem si pohodenú topánku a nasledujem ťa. Krivkám cez kaplnku s rozsuchanými vlasmi, ťahám za sebou pančušky a nohavičky, ktoré mám zachytené okolo členka. Držím v ruke druhú topánku a kráčam so stisnutými stehnami, aby mi spomedzi nich nevypadla papierová vreckovka. Prinesieš mi stoličku a posadíš ma na ňu ako zdravotník starajúci sa o obeť dopravnej nehody, aby sa nezrútila po prežitom šoku. Ustúpiš nabok, zdvihneš obočie a pobavene sa dívaš, ako položím topánku na zem a zápasím s pokrútenými nohavičkami a prevrátenými pančuškami, kým si ich konečne nenatiahnem. Musí to vyzeráť komicky a pripomenie mi to, že zatiaľ čo pri zhadzovaní zvrškov pred prvým sexom sme vzrušení a v sladkom očakávaní, pri obliekaní ten pocit vymizne a väčšinou sa cítime trápne. Je pravda, že mi to takmer vypadlo z pamäti, pretože ubehlo nemálo rokov, čo som s niekým mala prvý sex.

Keď si znovu sadnem na stoličku, kľakneš si ku mne, zodvihneš z dlážky topánku – zahanbím sa, lebo som si dnes ako na potvoru nedala nové pančuchy – a obuješ mi ju, zatiahneš na nej zips a držiac ma oboma rukami pevne za lýtko sa na mňa usmeješ a povieš: „Sedí ako uliata!“

Opätujem tvoj úsmev a položím ti dlaň na líce. Som rada, že si sa toho chopil, pretože sa stále trasiem ako osika. Úsmev na tvojej tvári prezrádza, že ti to neuniklo a páči sa ti to. Nachiahneš sa ku mne, chytíš ma za zátylok, pritiahneš si moju tvár a uštedríš mi dlhočizný bozk. Už po chvíli pocítim bolesť v krku, ale nedám na seba nič znať a užívam si tvoj prejav náklonnosti, ktorý som pravdupovediac po tom všetkom vôbec nečakala.

Napokon sa odtrhneš od mojich úst a prehodiš akoby nič: „Mali by sme vrátiť Marthe kľúč.“